

AFTENPOSTENS FORUNDERLIGE ROTUR.

Det er lenge siden en ble klar over at den eiendommelige og inhomogene NS-folk som har hatt sitt spesielle talerør i Aftenposten, hadde begitt seg ut å ro. Denne brokete skare av rene quislinger, nazisympatører, "tyskvenner" og "nasjonale"; profitthøier, barakkebaroner og businessfolk; kverulanter, "idealister" og åndsvake; beskjedne spyttslikkere og stormannsgale profetere som i de siste fire-fem år jevnlig har kumlet luften sine selvsomme meninger i Aftenposten, hadde ikke stort annet til felles enn dette ene: Nå var deres tid kommet, nå skulle de gjøre seg hørt! Og de ropte og skrek så lenge slagskipet Germania stevnet frem uten å møte motstand som ikke ble overvunnet. Men omsider innså den forskuede menighet i Aftenposten at det stolte skip var fortenpt. Merre skulle det ikke til før man slengte seg i en båt som var stor nok til å romme hele kolonien. Siden da har vi vært vitne til en intens roing.

Man var forvirringen stor før, ble den ikke mindre med farkosten. Det har ikke vært mulig å enes om kursen, så reisen har vært langvarig. Endelig ser det nå ut til at utkl. ksmannen har fått landkjennning. I kikkerten har han skuet det forjettede land, og medpassasjerene har fått vite: Forut ligger det en rekke øyer. På hver øy er det nordmenn, øyene er befestet og de er innbyrdes i krig. Anderledes kan ikke en nazists øyne se, og ingen i båten tviler et sekund på at det er riktig. Roerne tar da hver sin roper og skriker i alle vindretninger: Du er en god nordmann, får jeg komme til deg? - Du har kjempet for modus vivendi, slipp meg i land! - Du er motstander av sensur, det er vi også! - Du liker ikke fascistisk politivælde, hei kammerat!

Skrikene krysser hverandre i stormen, og karene glemmer å ro. Det er et ynkelig syn, og vi tror vi spør rett når vi forutser at en ubarmhjertig bølge snart vil skylle over hele roboten og sende den til bunns med menn og mus. Denne katastrofe vil neppe bli fulgt av noen heltebegrovelser; og Aftenposten kan være forvissat om at hvis noen av dens engstelige brøil i dødsøyeblikket har slumpet til å inneholde et korn eller to av sannhet, så hjelper det ingen ting.

Vi vet selv hva vi kjemper for, vi skal selv gjennomføre det og vi fraber oss en hver bistand fra fivsnedde roere.

HVORFOR TALTE IKKE HITLER?

Røsten var Jakobs, men hendene Esaus kan man si om den siste Hitlers proklamasjon som ble opplæst av Himmler, sjefen for SS. Innholdet var slik at den godt kunne være skrevet av Hitler selv. Proklamasjonen bar tydelig hans åndelige signatur - den offisielle nazismen. Proklamasjonen manglet hverken den evige jøden som fremdeles står bak alt som går ut over Tyskland, kravet om et forenet Europa under Tyskland, en hyldest til de "unge nasjoner" eller andre ting som hører til en Hitlertale.

Hitler bruker imidlertid atskillig flere ord og hans vendinger er alltid meget saftige. Det var lite tiltro tyskerne kunne få av denne proklamasjonen, hvis man ikke rognere de brutale truslene mot de som sviktet som en stimulans.

Men hvorfor talte ikke Hitler og hvorfor ble ikke proklamasjonen sendt ut tidligere? Det ser ut som om Hitler er sterkt opptatt i hovedkvarteret, men han kan umulig være så opptatt at han ikke kunne avse noen få minutter i mikrofonen for å fremføre proklamasjonen. Hadde han gjort det kunne han ha avlivet en hel del av de rykter som verserer om den Führers person, og på den måten avvist dem som fiendtlig løgnpropaganda. Isteden blir det benyttet en fremgangsmåte som tvertimot gir ryktene næring. Hi stanken om at Hitler av en eller annen grunn ikke er i stand til å fremtre bare noen minutter i mikrofonen og la sin stemme høres kommer nå til å få øket kraft både innenfor

og utenfor Tyskland. Det kan også tenkes at det høyt og kjoldent er Himmler som står for roget, og på den måten ønsker å vinne folk til den tanken at Hitler befinner seg i bakgrunnen. At proklamasjonen var så svak kan også ha tjent samme hensikt. Roget pleier aldri å være svakheten ved den nazistiske ledelsen. Den pleier å være helt perfekt. Når den har så åpenbare svakheter som i dette tilfelle, har man all anledning til å spørre om hvilken beregning som ligger bak, eller hva årsaken kan være i samband med nazistenes novemberhøytideligheter utgjør Hitlers taushet en merkelig manifestasjon. At de istedenfor å høre Hitler tale, fikk en proklamasjon av Himmler kan meget vel anses som et tidens tegn.

UNGARN.

Den hellige Stefanskronen er ført til Prag fra sitt underjordiske oppbevaringsrom under slottet i Buda. For ungarene er denne kronen mer enn en historisk relikvie, den er et symbol på selve det magyarske velde, og når kronen nå blir ført bort fra sitt hvelv betyr det tilintetgjørelsen av drømmen om et nytt Ungarn i gammel skikkelse. Russerne står i Pest ved Donau. Russerne truer med å omgå den ungerske hovedstad både fra nord og syd. I deres spor følger romanerne og snart vil også tsjekkerne og jugoslaverne kreve sin del. For Hitler-Tyskland er Budapest og Ungarn nå bare en netrottsstilling som må overgis. Ungarn utgjorde før bollverket for Østerrike og Syd-Tyskland, på samme måte som Romania dannet bollverket for Ungarn, og forutsetningen for å holde Ungarn var at tyskerne, ungarene og romanerne sammen skulle kunne beskytte Transsylvanien og Karpatene. Men disse forutsetninger brast i og med nederlagene i Romania og Romanias kapitulasjon, og de russiske styrker fant bakveien inn til den ungerske slette. I denne situasjon måtte tyskerne sette inn sine dyrebare panseravdelinger i slaget ved Debrecen og de tyske styrkers utilstrekkelighet viste seg snart. Dette skyldtes delvis også de hendelser som var inntruffet i Ungarn: Horthy's proklamasjon om at landet hadde badt om våpenstillstand og det følgende tysk-ungarske pilserskupp. Plutselig innså de krigstrette ungarene hvor håpløs situasjonen var, og dasserterte i masser. Russerne flyttet raskt storparten av sine panseravdelinger til området mellom Donau og Theiss, og mens endel av styrkene fulgte Donau rett mot nord, stormet andre fra Theiss rett mot hovedstaden. Tyskerne var ikke forberedt på at tynde punktet kunne flyttes så langt, og ønsket antagelig også å spare panseravdelingene til senere kritiske situasjoner.

For tyskerne er nå nemlig Budapest bare en stasjon på veien og kuppegjeringer Szalasy ble hovedsakelig dannet for å gi dem en tidsfrist. Høykollinstillingen er Wien, og for å befeste Wien-linjen trenges det tid; Wien har en viktig strategisk stilling, idet den ligger i den port som skiller utløperne av Alpene fra Karpatene, og linjen Wien - Uunburg - Bratislava må holdes om Østerrike ikke skal bli overstrømmet av russerne. Like i nærheten ligger Hitlers "alpefestning". Men denne port er ikke vanskelig å forsere, og etter britiske beregninger må tyskerne sette inn omkring en halv million mann for å holde den.

Hitler kan imidlertid kanskje her få en forbundsfelle i vinteren. Det har imidlertid også vært fremkastet den hypotese at når russerne har nådd Wien-linjen og der holder store tyske styrker bundet, vil de foretrekke Polen som vei mot Tysklands hjerte og dermed følge sin tradisjonelle taktikk og bytte krigsskueplass. Under alle omstendigheter kommer Østerrike til å stå i forgrunnen i tiden framover, og det viser seg også i de alliertes anstrengelser på dette politiske marked. Enkeherren Otto er plutselig dukket opp, og det står selvfølgelig også i forbindelse med den nye situasjon uten at det ennå er mulig å si om det virkelig foreligger noen monarkiske reaktasjonsplaner.